

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Національна академія наук України
Інститут філософії ім. Григорія Сковороди

Український філософський фонд

Sententiae

Науковий журнал

Виходить тричі на рік

Заснований у червні 2000 року

XLI

Issue 2

2022

Вінниця
ВНТУ
2022

Редакційна колегія:

- Геннадій Аляєв (Дніпро)
- Андрій Баумейстер (Київ)
- Отфрід Гьофе (Тюбінген, Німеччина)
- Доменік Декот (Клермон-Феран, Франція)
- Сергій Йосипенко (Київ)
- Барбара Касен (Париж, Франція)
- Саймон Кричлі (Нью Йорк, США)
- Олена Луцишина (Варшава, Польща)
- Олексій Панич (Київ)
- Сергій Пролєєв (Київ)
- Сергій Секундант (Одеса)
- Микола Симчич (Київ)
- Ростислав Ткаченко (Льовен, Бельгія)
- Марина Ткачук (Київ)
- Юрій Чорноморець (Київ)
- Іван Іващенко (Гале, Німеччина),
Заступник головного редактора
- Віталій Терлецький (Київ), *Заступник головного редактора*
- Олег Хома (Вінниця), *Головний редактор*

Редакція:

*Заступник головного редактора
з міжнародного співробітництва*

Микола Прадівляний

Помічники головного редактора

Ірина Головащенко

Анатолій Теклюк

Ольга Цимбал

Відповідальний секретар

Ельвіра Чухрай

Зав. редакцією

Всеволод Кузнєцов

Видання засноване за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і видавництва Пор-Рояль (Київ).

Свідоцтво про реєстрацію – КВ 20664-10464 ПР від 18.04.2014, попереднє свідоцтво про реєстрацію – КВ № 4232 від 23.05.2000

Sententiae є спільним виданням Вінницького національного технічного університету, Інституту філософії НАН України та Українського філософського фонду.

Друкується за рішенням Вченої ради ВНТУ, протокол № 10 від 30.06.2022 р.

DOI журналу:

<https://doi.org/10.31649/sent>

З 2015 року журнал Sententiae індексується в Scopus, міжнародній базі даних рефератів і цитувань, що охоплює всі різновиди рецензованих публікацій.

Постановою Президії ВАК України № 5-05/4 від 11.04.2001 часопис Sententiae визнано фаховим виданням за спеціальністю «Філософія», наказом № 409 МОН України від 17.03.2020 включено до категорії А Переліку наукових фахових видань України.

Контакти:

e-mail: sententiae2000@gmail.com

Поштова адреса:

SENTENTIAE, кафедра філософії,
ВНТУ, вул. Хмельницьке шосе, 95,
Вінниця, 21021, Україна

© ВНТУ, 2022

ЗМІСТ

DOI числа: <https://doi.org/10.31649/sent41.02>

СТАТТІ

СЕРЕДНЬОВІЧНА ФІЛОСОФІЯ	6	Олена Сирцова (Київ) <i>Corpus Aneoragiticum: питання про залежність від Прокла, гіпотеза про авторство Синезія і філософська термінологія слов'янських перекладів</i>
ФІЛОСОФІЯ XVII СТОЛІТТЯ	24	Олег Хома (Вінниця) <i>Скептичні вислови в «Нарисах пірронізму» і Декартів проєкт «Медитації про першу філософію»</i>
ФІЛОСОФІЯ XX СТОЛІТТЯ	66	Сергій Секундант (Одеса) <i>Ежен Дюпреель і Хаїм Перельман: нормативно-критичні засади «риторичного повороту» в сучасній філософії. Частина I</i>

ФІЛОСОФСЬКІ ДОВІДНИКИ

	94	Олег Хома (Вінниця) <i>Investigatio</i>
	98	Сергій Секундант, Аріна Орехова (Одеса, Київ) <i>Час і простір у філософії Ляйбніца. Частина I</i>

РЕЦЕНЗІЇ

	124	Олександр Луковина (Київ) <i>Захист автентичного неопірронізму. Smith, P. (2022). Sextus Empiricus' Neo-Pyrrhonism: Skepticism as a Rationally Ordered Experience. Cham: Springer.</i>
	144	Василь Мацьків (Одеса) <i>Платон у лецатах Ніцше і Штрауса. Lampert, L. (2021). How Socrates Became Socrates. A Study of Plato's Phaedo, Parmenides, and Symposium. Chicago: The University of Chicago Press.</i>

НОВІ ВИДАННЯ

	155	Андрій Баумейстер, Всеволод Хома (Київ) <i>Піхід спроможностей і його історико-філософське коріння. Chiappero-Martinetti, E., Osmani, S., & Qizilbash, M. (Eds.). (2020). The Cambridge Handbook of the Capability Approach. Cambridge: Cambridge University Press.</i>
	161	Ілля Давіденко (Київ) <i>Самоосмислення сучасного гегелізнавства. Boldyrev, I., Stein, S. et al. (2021). Interpreting Hegel's Phenomenology of spirit: expositions and critique of contemporary readings. London: Routledge.</i>
	166	Віталій Туренко (Київ) <i>Нове видання досократичних фрагментів: матеріали Геркуланумських папірусів. Vassallo, C. (2021). The Presocratics at Herculaneum. A Study of Early Greek Philosophy in the Epicurean Tradition. Berlin: De Gruyter.</i>
	177	Михайло Якубович (Фрайбург) <i>Іслам, креаціонізм та еволюціонізм: теоретичне осмислення. Ahmed Malik, S. (2021). Islam and Evolution: Al-Ghazālī and the Modern Evolutionary Paradigm. London: Routledge.</i>

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

	181	Анатолій Єрмоленко, Всеволод Хома, Ілля Давіденко, Ксенія Мирошник (Київ) <i>Німецька філософія в українському контексті (70–80-ті роки XX ст.). Частина II</i>
	192	Світлана Іващенко, Ілля Давіденко, Влада Анучіна, Дар'я Попіль (Київ) <i>The Thing: чому я редактор. Частина I</i>
	208	Євген Причепій, Влада Анучіна, Яна Дзюба, Яна Горобенко (Київ) <i>Феноменологія знаків долі. Частина I</i>
	235	Ілля Давіденко (Київ) <i>Сучасний стан досліджень з усної історії філософії</i>

Sententiae

Publishers: Vinnytsia National Technical University, Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine, Ukrainian Philosophical Foundation

The Journal was founded in June 2000 with the assistance of International Renaissance Foundation and publishing company “Port-Royal” (Kyiv)

Biannual publication

Website www.sententiae.vntu.edu.ua

Journal DOI: <https://doi.org/10.31649/sent>

ISSN 2075-6461 (print)

ISSN 2308-8915 (online)

Focus and scope: Sententiae is peer-reviewed journal that publishes original research articles as well as review articles, new Ukrainian translations of classics, archival materials and interviews in all areas of the History of Philosophy

Aims and priorities: History of Philosophy (general); History of the particular philosophical doctrines; History of Ukrainian and East-European Philosophy; Methodology of the History of Philosophy; Philosophical Translation and Untranslatability; History of Philosophical Terminology and of Intellectual Lexis

The Editorial Team

Editor in Chief

Oleg Khoma (Vinnytsia) sententiae2000@gmail.com

Editorial Board:

Gennadii Aliaiev (Dnipro) gealyaev@gmail.com

Andrii Baumeister (Kyiv) andrejbaumeister@ukr.net

Barbara Cassin (Paris, France) barbaracassin2@gmail.com

Yuriy Chornomorets (Kyiv) palamist@gmail.com

Simon Critchley (New York, USA) CritchIS@newschool.edu

Dominique Descotes (Clermont-Ferrand, France) Dominique.DESCOTES@univ-bpclermont.fr

Otfried Höffe (Tübingen, Germany) sekretariat.hoeffe@uni-tuebingen.de

Ivan Ivashchenko (Halle-Wittenberg, Germany) transzendentalist@gmail.com, Deputy Editor-in-Chief

Olena Łucyszyna (Warsaw, Poland) olucyszyna@iksio.pan.pl

Oleksiy Panych (Kyiv) panych@yahoo.com

Serghii Proleev (Kyiv) uffon@ukr.net

Sergiy Secundant (Odesa) sergiisekundant@gmail.com

Mykola Symchych (Kyiv) msymchych@gmail.com

Vitali Terletsky (Kyiv) terletsky.vm@gmail.com, Deputy Editor-in-Chief

Rostislav Tkachenko (Leuven, Belgium) rostislavtkachenko@gmail.com

Maryna Tkachuk (Kyiv) mltkachuk@gmail.com

Serhii Yosypenko (Kyiv) serge.yosypenko@ukr.net

Contact information

Rights & Permissions: **Mykola Pradivliannyi**, *Deputy Chief Editor on International Cooperation*
nickddfs@yahoo.com

Subscription: **Vsevolod Kuznetsov**, kuznetsov.v@vntu.edu.ua

Managing editor: **Elvira Chukhrai**

Assistants of the Editor-in-Chief: **Iryna Holovashenko, Anatoliy Tekliuk, Olga Tsybal**

Journal “Sententiae”, 95, Khmelnytske shose, Vinnytsia, 21021, Ukraine

e-mail: sententiae2000@gmail.com

TABLE OF CONTENTS

Issue DOI: <https://doi.org/10.31649/sent41.02>

ARTICLES

-
MEDIEVAL
PHILOSOPHY	6	Olena Syrtsova (Kyiv)
<i>Corpus Areopagiticum: the question of its dependence from Proclus, the hypothesis of Synesius' authorship, and philosophical terminology of Slavic translations</i> [UKR]
17 TH CENTURY
PHILOSOPHY	24	Oleg Khoma (Vinnytsia)
<i>Skeptical expressions in "Outlines of Pyrrhonism" and Descartes' project of "Meditations on First Philosophy"</i> [UKR]
20 TH CENTURY
PHILOSOPHY	66	Sergii Secundant (Odesa)
<i>Eugène Dupréel and Chaïm Perelman: the normative and critical principles of the "rhetorical turn" in contemporary philosophy. Part I</i> [UKR]
-

PHILOSOPHICAL HANDBOOKS

-
	94	Oleg Khoma (Vinnytsia)
<i>Investigatio</i> [UKR]
	98	Sergii Secundant, Arina Oriekhova (Odesa, Kyiv)
<i>Time and Space in the Philosophy of Leibnitz. Part I</i> [UKR]
-

REVIEWS

-
	124	Oleksandr Lukovyna (Kyiv)
<i>Defense of Authentic Neo-Pyrrhonism. Smith, P. (2022). Sextus Empiricus' Neo-Pyrrhonism: Skepticism as a Rationally Ordered Experience. Cham: Springer.</i> [UKR]
	144	Vasyl Matskiv (Odesa)
<i>Plato in the vice of Nietzsche and Strauss. Lampert, L. (2021). How Socrates Became Socrates. A Study of Plato's Phaedo, Parmenides, and Symposium. Chicago: The University of Chicago Press.</i> [UKR]
-

NEW EDITIONS

-
	155	Andrii Baumeister, Vsevolod Khoma (Kyiv)
<i>Capability Approach and its Historico-philosophical Roots. Chiappero-Martinetti, E., Osmani, S., & Qizilbash, M. (Eds.). (2020). The Cambridge Handbook of the Capability Approach. Cambridge: Cambridge University Press.</i> [UKR]
	161	Illia Davidenko (Kyiv)
<i>Reflection of modern Hegel studies. Boldyrev, I., Stein, S. et al. (2021). Interpreting Hegel's Phenomenology of spirit: expositions and critique of contemporary readings. London: Routledge.</i> [UKR]
	166	Vitali Turenko (Kyiv)
<i>New edition of Presocratic fragments: materials of Herculeaneum papyri. Vasallo, C. (2021). The Presocratics at Herculeaneum. A Study of Early Greek Philosophy in the Epicurean Tradition. Berlin: De Gruyter.</i> [UKR]
	177	Mykhaylo Yakubovych (Freiburg)
<i>Islam, Creationism and Evolutionism: Theoretical Contemplations. Ahmed Malik, S. (2021). Islam and Evolution: Al-Ghazālī and the Modern Evolutionary Paradigm. London: Routledge.</i> [UKR]
-

ACADEMIC LIFE

-
	181	Anatoliy Yermolenko, Vsevolod Khoma, Illia Davidenko, Kseniia Myroshnyk (Kyiv)
<i>German philosophy in the Ukrainian context (70-80s of the 20th century). Part II</i> [UKR]
	192	Svitlana Ivashchenko, Illia Davidenko, Vlada Anuchina, Daria Popil (Kyiv)
<i>The Thing: Why I'm an Editor. Part I</i> [UKR]
	208	Yevhen Prychepii, Vlada Anuchina, Yana Dziuba, Yana Gorobenko (Kyiv)
<i>Phenomenology of fate signs. Part I</i> [UKR]
	235	Illia Davidenko (Kyiv)
<i>Current State of Research on the Oral History of Philosophy</i> [UKR]
-

Інформація для авторів

- Редколегія приймає до розгляду тексти *будь-якої історико-філософської тематики*: статті (в т.ч. полемічні), переклади, архівні джерела, рецензії, огляди книг і наукової періодики, інформацію про події у царині історії філософії;
 - **фактом подання матеріалу в *Sententiae* автор висловлює згоду з чинними в нашому журналі редакційною політикою, етичними принципами рецензування й редагування статей, політикою відкритого доступу, Положеннями про авторські права та про конфіденційність** <http://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/about>
 - рішення щодо можливості прийняття до друку здійснюється за результатами «подвійного сліпого» рецензування;
 - матеріали подаються електронною поштою sententiae2000@gmail.com або через сайт журналу <http://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/information/authors>;
 - **технічні вимоги до тексту**:
орієнтовний обсяг 20–22 тис. знаків; *мови* українська, англійська, французька, німецька, російська; *формат* Word, RTF; *шрифт* Times New Roman, *кегель* 14, *інтервал між рядками* 1,5;
 - **оформлення посилань**:
 - наприкінці статті наводиться нумерований алфавітний список цитованої літератури згідно з форматом **APA** (зразки оформлення літератури за цим форматом див., наприклад, тут: <http://liu.cwp.libguides.com/citapa> ; можна також скористатися сервісом створення списків літератури з текстового редактора Microsoft Word);
 - посилання в тексті подаються у квадратних дужках і містять:
прізвище автора (редактора, укладача тощо; при наявності кількох авторів, наводиться лише прізвище першого і символ ...) з відповідної позиції у списку літератури / пробіл / **рік видання** / двокрапка / пробіл / **номер сторінки** (або діапазон номерів через тире)
 - зразок оформлення посилання**: [Аристотель 2010: 286], [Aristotle 2008: 17-18];
 - якщо на один рік припадає кілька видань одного автора, цитованих у статті, то у списку літератури такі джерела розташовуються за алфавітом, а після року видання (в т.ч. й у посиланні) слід ставити відповідну літеру латинського алфавіту, починаючи з а (наприклад, 1990a, 1990b, 1990c тощо);
 - зразок оформлення посилання**: [Аристотель 2010a: 286], [Aristotle 2010c: 17-18];
 - у посиланнях на твори, наведені у списку літератури без зазначення автора (збірники, енциклопедії тощо), слід замість прізвища автора наводити перші слова заголовку цитованого видання; якщо фраза виявляється зовеликою чи неприйнятною з інших причин, можна при першому цитуванні запровадити аббревіатуру, описавши її у примітці, й надалі послуговуватися саме аббревіатурою;
 - зразок оформлення посилання**: [Філософський енциклопедичний 2002: 234-235] або [ФЕС 2002: 234-235];
 - якщо видання не має автора, але на офіційній сторінці вказано укладача, відповідального редактора тощо, їх можна наводити замість автора, вдаючись до відповідних позначок за стандартом APA: (Укл.), (Ред.) тощо;
 - за наявності канонічних видань класичних творів із загальноприйнятою пагінацією, краще посилатися на неї, а не на сторінку того чи іншого видання;
 - примітки подаються внизу сторінки або після основного тексту перед списком літератури;
- **при цитуванні слід уникати подвійного перекладу**;
- бажано посилатися на оригінали цитованих іншомовних першоджерел або принаймні зіставляти використовувані переклади з цими оригіналами;
- **статті не розглядатимуться Редколегією, якщо до них не буде додано**:
- 1) короткий опис їхньої наукової новизни; 2) анотацію (українською, англійською та російською мовами, 100-250 слів); 3) переклад назви статті англ. та рос. мовами; 4) перелік ключових слів (укр., рос., англ. мовами; ключові слова відокремлюються крапкою з комою);
- **автори статей також мають подати про себе такі дані**:
- українською, російською та англійською мовами: прізвище, ім'я та по батькові; науковий ступінь, учене звання (за наявності); місце основної роботи, посада;
 - номер телефону, e-mail та (мовою статті) адреса і сфера наукових інтересів.

Instructions to authors

- The Editorial Board considers the texts on *all aspects of the history of philosophy*: articles (including polemical), translations, archival sources, reviews, information on events in the field;
- **By submitting his/her paper to “Sententiae”, the author agrees with our magazine’s Editorial Policy, Ethics and Order of Peer-reviewing, Principles of Open Access, Regulations of Copyright and Privacy, Publication Malpractice Statement** <http://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/about>;
- The peer-reviewing procedure at “Sententiae” is “double-blind”;
- Authors may submit their papers via e-mail sententiae2000@gmail.com or via our website <http://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/information/authors>;
- **Requirements to the texts submitted for publication:**
 - 20.000-22.000 characters; DOCX, DOC or RTF format; Times New Roman, 14; line spacing: 1.5;
 - Papers should match **APA** citation style (6th edition);
 - **Sample of reference in the text:** [Aristotle 2008: 17-18];
- Quotations should avoid **double translation** (translation from translation) whenever possible;
- When referring to non-English texts, it is desirable to use their canonical editions in the original language, or at least to compare their English translations with the text of these canonical editions;
- An abstract of about 100-250 words will be required for publication;
- Authors should indicate their research degree and academic title (if any), the main place of employment, position, and specify the field(s) of their research interests.

Наукове видання

SENTENTIAE

XLI
(№ 2 / 2022)

Редактор *Володимир Стерденко*
Коректори *Всеволод Кузнєцов, Ельвіра Чухрай*
Верстка *Ольга Цимбал*
Дизайн обкладинки *Андрія Шубіна*

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації:
КВ 20664-10464ПР від 18.04.2014 р.

Підписано до друку 01.09.2022 р. Папір офсетний.
Формат 29,7×42 ½. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Умовн. друк. арк. 24,49.
Наклад 100 пр. Обл.-вид. арк. 23,72. Зам. № 2022-064.

Видавець і виготовлювач —
Вінницький національний технічний університет,
Редакційно-видавничий відділ.
Головний корпус ВНТУ, к. 114, Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.
Тел. (+380 432) 59-85-32
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.